

Historia ya Falsafa

22 Falsafa ya Zama za Kati

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Sawa, leo tunataka kuzungumzia falsafa ya zama za kati. Na ninatarajia kwamba hii itadumu leo, labda wakati mwingine pia. Ajenda ya mambo haya ya zama za kati iko wazi, na ninataka kuanza na mambo machache ya jumla.

La kwanza ni kwamba utapata ushawishi wa Plato na Aristotle sio tu katika falsafa ya Kikristo katika Enzi za Kati, bali pia katika falsafa ya Kiyahudi na Kiislamu. Sasa, inaeleweka, kwa sababu imani hizo tatu ndizo dini kuu tatu za itikadi ya Mungu. Hiyo ni kusema, dini yenye Mungu muumba binafsi asiye na kifani.

Na kwa sababu ya kufanana huko katika dini tatu kuu za atheisti, walikabiliwa na matatizo mengi ya kifalsafa yanayofanana. Jinsi ya kuelezea uhusiano kati ya wakati na umilele? Mungu na uumbaji. Nadharia ya ulimwengu, ya maumbo, inafaaje ndani yake? Vipi kuhusu uhusiano kati ya imani na falsafa? Wakati hayo mawili yanaonekana kupingana, au yanapingana? Masuala mengi ya kifalsafa yalitokea katika mila zote tatu.

Na iliibuka katika mila zote tatu kuhusiana na ushawishi ulioenea wa Uplatoni na Uaristotle baadaye katika Enzi za Kati. Kwa hivyo hiyo ndiyo jumla ya kwanza. Ya pili ni kwamba mchango mkuu, mchango mkuu wa kudumu, wa kipindi hiki cha mapema cha enzi za kati, tuseme hadi yapata mwaka 1000 BK, ni katika kufafanua na kuchunguza masuala ya kifalsafa yanayohusiana na uhusiano kati ya imani ya kidini na mila hizo za kifalsafa.

Kuchunguza na kufafanua masuala ambayo kwa hivyo yalipaswa kushughulikiwa kwa umakini zaidi na kwa njia ya kujenga mwishoni mwa Enzi za Kati. Angalau baadaye. Na watu kama Aquinas, Bonaventure, Duns Scotus, na William wa Arles.

Watu wanne wakuu ambao tutazungumzia baadaye . Sasa sitaki kudokeza kwamba hakuna kitu chenye thamani ndani yake katika Enzi za Kati za awali. Kipo.

Lakini katika mtazamo mrefu, mtazamo mrefu wa kihistoria, kwa kiasi kikubwa ni maandalizi kwa ajili ya kile kinachokuja baadaye. Na acha niongeze maelezo ya chini kwamba utapata sura mbili katika Stumpf ambazo zimetengwa kwa ajili ya leo, sura ya 7 na 8, zikiwa na manufaa sana katika kuchunguza mambo ambayo tutazungumzia. Sawa.

Ushawishi wa Plato, na kama nilivyoonyesha hapo awali, na Plato katika hatua hii ya historia, tunamaanisha Neo-Platonic kama vile Platonic. Ushawishi wa Platonic ulichanganyika sana na mawazo ya Kikristo, Kiyahudi, na Kiislamu kiasi kwamba

wakati mwingine ni vigumu sana kutenganisha hayo mawili. Tofauti ya msingi, bila shaka, inaonekana kuwa tofauti kati ya uumbaji unaotokana na uhai wa kimungu, nadharia ya Neo-Platonic ya uumbaji, tofauti na uumbaji unaotokana na kitu chochote.

Uumbaji bila nihilo. Tofauti hiyo ya msingi. Lakini ilichukua muda mrefu kwa asili muhimu ya tofauti hiyo kuenea katika harakati nzima ya kifalsafa ya kipindi hicho.

Na tunaona hilo katika idadi ya watu waliohusika katika maendeleo ya Plato. Mtu mmoja utakayemsoma ni Dionisio Mwareopagi. Angalau, hilo ndilo jina bandia alilojipa mwenyewe.

Dionisio Mwareopagi, jina hilo lililochukuliwa kutoka kwa simulizi katika Agano Jipya la ziara ya Paulo huko Athene, ambapo, baada ya kuhubiri kuhusu ufufuo wa wafu, wanafalsafa waliokuwepo walipimwa na kupimwa, na miongoni mwao alikuwa Dionisio. Kwa hivyo mtu huyu wa enzi za kati anachukua jina lake kutoka kwa hilo na kujiita Dionisio Mwareopagi. Na kwa ajili ya maumivu hayo, anachukua jina, kwa lugha ya watu wengine, la Pseudo-Dionisio.

Kwa hivyo Dionisio wa Pseudo, Dionisio Mwareopagi, mmoja na yule yule. Karibu 500 BK. Alichonacho kinatabirika karibu kulingana na nilichosema.

Mpangilio wa viumbe unaotokana na mmoja. Ndiyo, huo ndio mstari wa chama cha Neoplatonic. Mpangilio wa viumbe unaotokana na mmoja.

Kwa viwango tofauti vya umoja na utaratibu. Na kwa sababu ya uhusiano wa kufanana unaoongezeka kadri mtu anavyopanda ngazi, inawezekana kuzungumza kuhusu Mungu mmoja, kwa njia chanya. Hiyo ni kusema, Mungu , kwa kiwango kikubwa zaidi kuliko sisi, ni mwema.

Na pia kwa njia hasi. Kusema kwamba Mungu hayupo. Kwa sababu, kwa kiwango, yeye ni tofauti sana na vitu vilivyo chini.

Kwa hivyo unapata njia chanya na hasi za kuzungumza kuhusu Mungu. Na kwa Dionysius, matokeo ya dini hii ni njia ya mafumbo ambayo tena ilisikika kama ile tuliyoipata katika Plotinus. Dionysius, kwa njia hiyo, mafumbo ya aina ya Neoplatonic, huweka mfano ambao unafuatwa na waandishi kadhaa wa mafumbo wa baadaye.

Mmoja wao, katika karne ya 13, utakayekutana naye baadaye katika usomaji wako, ni mwandishi Mjerumani Meister Eckhart. Meister Eckhart. Ambaye alimfikiria Mungu kama mtu asiye na mantiki yoyote.

Na njia ya fumbo inaongoza kwenye umoja na Mungu. Inasikika sana kama Plotinus. Kwa hivyo Dionysius ni mfano mmoja wa ushawishi huu.

Mfano mwingine ni John Scotus Erugina. Nami nasema John Scotus ili kumtofautisha na mtu wa enzi za kati wa mwishoni mwa karne ya 20 aliyekuwa na umuhimu mkubwa, yaani Duns Scotus. Wanachofanana ni jina, linaloonyesha kwamba wanatoka wapi ? Ireland.

Waskoti huko Ireland. Lakini John Scotus Duns Scotus. Sasa jambo muhimu kuhusu John Scotus Erugina, tena, liko katika utamaduni huo wa Neoplatonic.

Kwa hivyo anatofautisha viwango mbalimbali ambavyo tunaweza kuzungumzia kuhusu uungu tunapofikiria mchakato wa utokaji kutoka kwa mmoja na epistrofi kurudi kwa mmoja. Anamzungumzia Mungu, mmoja, kama muumba ambaye hajaumbwa. Chanzo cha yote.

Nani yuko zaidi ya wema, ukweli, kuwa katika maana yoyote ambayo tunaweza kuzungumzia kuwa. Na kwa hivyo unaweza kumzungumzia yule tu kwa kutumia maneno hasi kupitia hasi. Njia ya kukanusha.

Unaweza kusema kwamba Mungu hayupo. Huwezi kusema yeye ni nani kwa maana halisi au kwa usahihi. Kwa upande mwingine, anazungumzia Logos.

Kama inavyowakilisha umoja wa aina zote, kama Plotinus na Zeus. Na Logos katika lugha yake ni muumba aliyeumbwa. Angalia neno muumba aliyeumbwa.

Badala ya kuwa wa milele au wa pamoja. Lakini maumbo yanayounda Lagos ni aina za awali, mifumo, mifano ambayo kulingana nayo ulimwengu wote wa maelezo umeundwa. Kwa hivyo ulimwengu wa maelezo kisha hushiriki katika maumbo hayo na husemwa kama aliyeumbwa ambaye si muumbaji.

Lakini kwa sababu ya teleolojia inayohusika, kuna kurudi huku kwa moja. Na kwa hivyo Mungu ndiye chanzo cha mwisho cha mchakato mzima, ambao unatafuta kudumisha utambulisho wake, utaratibu, na umoja. Mungu kama chanzo cha mwisho anajulikana kama asiye muumba ambaye hajaumbwa.

Na unapopata majina hayo manne, angalau unaona kwamba Godus Erogena alichukua sheria ya kati iliyotengwa katika mantiki kwa uzito mkubwa . Hiyo ni kusema, chochote unachozungumzia ni muumbaji au si muumbaji na kimeumbwa au hakijaumbwa. Kwa hivyo anaendesha mabadiliko.

Muumba ambaye hajaumbwa. Alimuumba muumba. Alimuumba asiye muumba.

Asiyeumbwa si muumbaji. Lakini ni jaribio lake la kumzungumzia Mungu, unaona, kwa maana hiyo kama chanzo rasmi na pia chanzo cha mwisho na pia chanzo halisi cha uumbaji katika mfumo wa uundaji wa Plato wa Neoplatoniki. Na utagundua kuwa John Scotus Eriugena ni mtu wa kiasi fulani cha kuvutia bado kwa wanasayansi wa zama za kati.

Sawa. Je, unaona Neoplatonism katika Dionysius na Erogena? Dionysius wa Kwanza alikufa yapata mwaka 500, na Eriugena alikufa mwaka 877.

Lakini takwimu ya tatu ninayotaka kuikumbuka ni muhimu zaidi kidogo kuliko hiyo, na hapa ninamrejelea Mtakatifu Anselm. Anselm wa Canterbury. Inadaiwa kuwa Askofu Mkuu wa kwanza wa Canterbury.

Ninatafuta karatasi yangu ya maelezo. Maelezo. Inaonekana kama ukurasa umepotea.

Je, hiyo si rahisi? Inaonekana kama ni rahisi. Naam, itabidi niizungumzie kwa muda mfupi. Anselm, karibu mwaka 1000 BK, ikielekea karne ya 11.

Ushawishi mwingi wa platonic, lakini pamoja na nadharia ya uumbaji badala ya uumbaji. Hii ni kwa sababu anamfuata Augustine kwa karibu zaidi kuliko alivyomfuata Plotinus na, kwa hivyo, uumbaji. Lakini baada ya Augustine, bado unapata aina ya uongozi ambapo kuna viwango vya kuwa vinavyolingana, bila shaka, na viwango vya wema katika uumbaji wote.

Na Mungu ndiye, ndiyo, mmoja, na Mungu ndiye mwema, kama tunavyoona pia katika Mtakatifu Augustine. Uovu ni kunyimwa mema, na mema kwa vitu katika uumbaji ni kwamba vinapaswa kutafuta kutimiza lengo lao la asili. Kila kitu kina asili yake iliyotolewa na Mungu kwa sababu ya nadharia ya maumbo.

Kila kitu kina asili yake aliyopewa na Mungu, ambayo, kwa kuwa katika ngazi ile ile ya uhai na wema, unaona, asili yake si tu kufikia wema wake bali kwa kiwango hicho kuwa kama Mungu. Kwa hivyo kuiga Mungu kwa kiwango hicho kuna faa kwa kila kiumbe maalum na ni nzuri kwa viumbe vyote. Kuwa kama Mungu katika ukamilifu wake usiobadilika.

Kuna viwango vya hivyo vinavyoongezeka katika uongozi mzima wa uhai. Sasa huo ndio mfumo wake wa jumla. Na Anselm, katika maandishi yake, anakumbuka hilo na anachanganya mambo mawili ambayo hayajabainika ndani yake.

Moja ni mpango wa kimetafizikia, na nyingine ni ibada ya kidini. Ili unaposoma Anselm, tasnifu yake ya kifalsafa utambue kwamba kuna nyakati zake za kifalsafa za milipuko ya maombi au sifa au chochote kile. Mwanzoni, ilinishangaza kwamba hii

ilikuwa katika utamaduni wa baadhi ya waandishi na washairi wa Kigiriki wa kitambo ambao wangeanza kile walichokuwa wakifanya kwa odi au sifa kwa miungu.

Lakini inakuwa dhahiri sana unaposoma zaidi katika Anselm kwamba hii ndiyo njia ya kutafakari iliyoendelea katika monasteri ya enzi za kati. Unaona. Kwa hivyo kazi hiyo ilikuwa shughuli ya sifa kwa Mungu.

Na kama kazi hiyo ilikuwa ya kifalsafa , hiyo ilikuwa shughuli ya sifa kwa Mungu. Na hivyo ikaonyeshwa kwa maneno ya hiari ya sifa hiyo. Jambo ni kwamba kila kiumbe hutafuta kuiga na kusifu wema ambao ni Mungu.

Sasa jambo ambalo Anselm anajulikana zaidi na una chaguo katika Kaufman katika suala hili, jambo ambalo Anselm anajulikana zaidi ni jaribio lake la kukuza hoja ya ontolojia kwa ajili ya kuwepo kwa Mungu. Na ni hoja ya ontolojia ambayo inafanya kazi na mfumo wa kimetafizikia aliouendeleza kwa njia hiyo ya Augustinian, Christian, Plato. Kwa sababu ya ukweli kwamba tuna viwango vya kuwa, viwango vya wema, unaona, inafuata kwamba kile kilicho juu zaidi ya viumbe vyote katika uongozi kinafanana na kile ambacho ni wema kamili katika uongozi.

Kwa kuzingatia mfumo huo, hoja yake ya kiontolojia inaenda hivi. Nina wazo la kiumbe mkamilifu ambaye hakuna mkamilifu zaidi anayeweza kufikiriwa. Na kiumbe huyo lazima awepo.

Sasa unaona mpanda farasi huyo, hitimisho hilo mwishoni halingekuwa na maana yoyote isipokuwa mfumo huu. Kwa sababu kutokana na dhana ya wema, una dhana ya kiumbe mkamilifu. Uhai muhimu wa wema unahusika katika asili yote ya kuwepo.

Kila kitu kinahusika na asili yake na malengo yake. Kwa hivyo hoja yake ya ontolojia ni matumizi tu ya mpango wa kimetafizikia. Sasa unaweza kusema hakika kwamba hoja hiyo inategemea mfumo .

Na ndivyo ilivyo. Tutaona tutakapofikia hoja za Aquinas kwamba nazo pia zinategemea mfumo . Hiyo ni kusema, zinategemea mfumo wa mawazo ambao ndani yake anafanya kazi.

Hoja zinazotegemea mfumo. Nina shaka kama kuna hoja yoyote ambayo haitegemei mfumo . Hakika hoja za kuwepo kwa Mungu, lakini nadhani hoja za kitu kingine chochote.

Daima huwa na dhana za aina fulani. Lakini katika Anselm, inaonekana waziwazi. Na ni aina hii ya kitu kinachonifanya nifikirie kwamba thamani ya hoja si sana katika kuthibitisha kutoka mwanzo usioegemea upande wowote uwepo wa Mungu.

Inaonyesha tu jinsi dhana ya Mungu ilivyo muhimu katika suala la mfumo wa kinfumo wa mawazo ambao ulikuwa mkubwa wakati huo. Huwezi kufikiria kimetafizikia bila dhana ya Mungu. Inaonekana ndivyo Anselm anavyosema.

Sasa , ikiwa una Kaufman, angalia ukurasa wa 522 kwa haraka, na tutaona hoja yake hapo ikienea kwa ufupi sana. 522. Anaanza katika aya ya pili kwa kusema ni jambo moja kwa kitu kuwa katika uelewa na lingine kuelewa kwamba kitu hicho kipo.

Na anaelezea, mchoraji kwanza hufikiria kile atakachotengeneza, akiwa nacho katika ufahamu wake, lakini bado haelewi kwamba kipo kwa sababu bado hajakitengeneza. Lakini baada ya kukitengeneza, anacho katika ufahamu na katika uwepo. Kwa hivyo tofauti hiyo inakuwa muhimu.

Na anaendelea, hata mpumbavu ameshawishika. Na anarejelea dai la mtunga-zaburi kwamba mpumbavu amesema moyoni mwake, hakuna Mungu. Kwa hivyo hata mpumbavu ameshawishika kwamba kuna kitu katika ufahamu, angalau.

Ndiyo, lazima iwepo katika ufahamu wa mpumbavu ili aseme hakuna Mungu. Unaona. Kuna kitu katika ufahamu ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kufikiriwa.

Anaelewa. Chochote kinachoeleweka kipo katika ufahamu. Kile ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kueleweka hakiwezi kuwepo katika ufahamu pekee, kwa sababu kama kingekuwepo katika ufahamu pekee, kisingekuwa kile ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kueleweka, kwa sababu ingekuwa bora zaidi kuwepo kwa kujitegemea kuliko kuwepo katika ufahamu pekee.

Kwa maneno mengine, wazo la kiumbe mkamilifu ambaye hana kuwepo ni wazo la kiumbe mkamilifu ambaye hana ukamilifu mmoja. Na hilo ni wazo linalojipinga. Kwa hivyo ikiwa wazo la kiumbe mkamilifu ambaye hayupo ni wazo linalojipinga, basi mbadala mwingine pekee ni wazo la kiumbe mkamilifu ambaye yupo.

Unaona. Na hivyo uwepo muhimu wa kiumbe huyo mkamilifu mwenye ukamilifu wote. Kwa hivyo anaendelea, ikiwa kile ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kueleweka kipo katika ufahamu pekee, kiumbe chenyewe ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kueleweka ni kile ambacho kikubwa zaidi kinaweza kueleweka.

Na hilo haliwezekani, linajipinga lenyewe. Kwa hivyo, hakuna shaka kwamba kuna kiumbe ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi yake kinachoweza kueleweka na kipo katika ufahamu. na katika uhalisia . Na kisha katika sura inayofuata, ipo kweli sana kiasi kwamba haiwezi kudhaniwa kuwa haipo.

Haiwezekani kufikiria kiumbe ambacho kinaweza kudhaniwa kuwa hakipo, kiumbe kama hicho. Kwa hivyo, ikiwa kile ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kudhaniwa kinaweza kudhaniwa kuwa hakipo, si kile ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kudhaniwa. Utata usiopatanishwa.

Kwa hivyo kuna kiumbe halisi ambacho hakuna kitu kikubwa zaidi kinachoweza kudhaniwa kuwepo kiasi kwamba hakiwezi hata kudhaniwa kutokuwepo. Na kiumbe hiki ndiwe, Ee Bwana Mungu, na watu wa sifa wanamfuata. Naam, unaona anachofanya.

Anasema, Nina wazo la kiumbe mkamilifu ambacho hakuna aliye mkuu zaidi, hakuna aliye mkamilifu zaidi anayeweza kufikiriwa. Kusema kwamba kiumbe hiki hakipo ni kukishusha hadhi ili kisiwe tena wazo la kiumbe mkamilifu. Ikiwa una wazo la kiumbe mkamilifu kweli, ni kile ambacho lazima pia kiwe na ukamilifu wa kuwepo.

Hoja ya Anselm. Kwa hoja hiyo, kulikuwa na mtawa mmoja aliyejibu, mwanamume mmoja kwa jina Gaunilo, ambaye alichukua tamathali ya usemi wa Anselm na kujiita Gaunilo Mjinga na kusema, Nina wazo la kisiwa kamili. Hilo halithibitishi kwamba kipo.

Ambayo Anselm alijibu kwa uwazi kabisa, bila shaka si kwa sababu kisiwa kamili si kiumbe kamili. Ni kiumbe chenye kikomo na kikomo. Hakina kila ukamilifu.

Ina mipaka. Kwa hivyo jibu lako, Gaunilo, halina umuhimu. Umekosa hoja nzima.

Lakini hilo halibadilishi ukweli kwamba hoja inategemea mfumo . Ni hoja iliyojengwa ndani ya mfumo huu wa kuwa mfumo wa kimetafizikia, hivi kwamba kuwa, kuwepo, ni ukamilifu mmoja, usiobadilika, kuwepo bila kubadilika, na wazo lolote la kiumbe kamili lazima liwe wazo la kiumbe ambacho lazima kiwepo. Kwa hivyo, hoja inayotegemea mfumo.

Naam, Anselm, kuna maoni yoyote hapo? Ndiyo. Ryan. Nieleze jinsi dhana yake na hoja yake kwa Mungu inavyohusiana na thamani ya dhana ya udhanifu kuliko dhana ya upimaji.

Je, una hisia ndani ya kwamba... Unamaanisha kwa dhana ya Plato? Naam, inaonekana kwangu kwamba anathibitisha thamani kubwa ya wazo hilo, karibu akilipa... Ndiyo, ndiyo. Unalinganisha dhana ya itikadi na dhana ya empiricism. Sina uhakika kama hilo linafaa kwa sababu kuna baadhi ya watu wenye dhana ya itikadi ambao ni wapenzi wa empiricism.

George Berkeley. Labda unachomaanisha hasa kwa kutumia mantiki badala ya upimaji ni kwamba, bila kujali ushahidi wa majaribio, una hoja ya awali ya kuonyesha, katika kesi hii, uwepo wa Mungu. Na swali lako ni, hii inaonyeshaje ubora wa? Ndiyo.

Naam, nadhani nitakachosema ni kwamba inaonyesha ubora wa, inaonyesha kwamba aina fulani za mawazo zinafaa kwa mada fulani na aina zingine kwa mada nyingine. Hiyo ni kusema, ikiwa unajaribu kujua shida yako kimwili, ninapendekeza ujisalishe kwa matokeo ya majaribio ya sayansi ya matibabu, ambapo nadhani mbinu za majaribio zina thamani sana. Ikiwa unajaribu kufikia kitu kisicho cha kielelezo, kisichoweza kufikiwa na data ya hisi, kama vile Mungu, lazima utumie njia nyingine.

Kwa hivyo, kwa njia fulani, ninajibu kwa ufupi kwa upande wa mstari uliogawanyika, kwamba ikiwa unataka kushughulika na maelezo ya kimwili, sawa, tumia mbinu moja. Lakini ikiwa unataka kushughulika na ya milele, isiyoonekana, basi ni wazi unahitaji aina tofauti ya mbinu. Kwa nini tunapaswa kujumuisha mbinu za majaribio kwa kila aina ya mada? Unaona, hiyo ni aina ya upunguzaji.

Inadhani kwamba kila kitu kilichopo ni cha asili fulani na, kwa kudhani, kwa baadhi, ni cha asili ya kimwili. Unaona ? Kwa nini unadhani hivyo kimbinu, ili uzuie njia mbadala zingine? Naam. Sasa, kwa upande mwingine, ikiwa kile kilicho akilini mwako ni thamani ya hoja ya kufikirika ya aina hii ya awali, hakika, dhana ni kwamba kuna aina fulani ya uhusiano kati ya mantiki na ukweli.

Unaona ? Kwamba hitimisho la kimantiki lazima liwe kweli kuhusu uhalisia. Sasa, dhana hiyo ni halali tu ukinunua dhana kwamba uhalisia unafuata sheria za mantiki, kwa hivyo, unafuata mawazo ya kimantiki, ambayo ndiyo hasa utamaduni wa Plato na Aristotle ulisisitiza, utamaduni mzima wa Kigiriki, na, nadhani, utamaduni wowote wa itikadi ya Mungu unasisitiza, unaothibitisha mantiki ya muumba, ambaye hekima yake inaonekana katika uumbaji. Unaona ? Kwa hivyo, kwa maana hiyo, sheria za mantiki hazijabuniwa na binadamu.

Zinahusiana na muundo wa mawazo ya mwanadamu, kwa sababu zinahusiana na muundo wa mawazo kwa upande wa Mungu na muundo wa kuwa kama Mungu alivyoumba. Sasa, ukisema hilo ni dai la kiburi sana, najibu, hapana. Sheria ya msingi ya mantiki ni kwamba A ni sawa na A na si isiyo-A, na hiyo ni sheria ya kuwa kwa Mungu.

Mungu ni Mungu na si asiye Mungu. Unaona ? Na hata Mungu hawezi kuwa asiye Mungu. Kwa hivyo sheria za mantiki zinamhusu Mungu.

Ndiyo. Nadhani katika sheria za mantiki, una kitu ambacho hakiwezi kupunguzwa. Sasa, ili kuhalalisha hilo, kimaumbile, lazima uwe na muundo wa busara wa kiumbe cha mwisho, ambacho theism inayo.

Kwa hivyo, kwa maana hiyo, nadhani Anselm yuko sahihi. Sasa, bila shaka, sivyo ilivyo kwamba imeendelezwa zaidi kwa sababu ya kukubali kwa Anselm maumbo halisi,

ulimwengu halisi. Ulimwengu halisi ambao hufanya kazi akilini mwa nembo, muumbaji, na ambao hufanya kazi katika kupanga uumbaji.

Lakini kwa ufafanuzi, ulimwengu wote ni vitu vinavyoeleweka. Unaona ? Ni vitu vinavyoweza kujulikana kwa mawazo dhahania, dialektiki. Kwa hivyo, hoja dhahania ya awali inafaa sana kwa kushughulikia mpangilio wa mambo wa kimantiki.

Na tena, unafikia hitimisho lile lile kwamba, ukikubali mfumo wake, aina hii ya hoja inafaa sana. Sasa, bado sijasema hivyo, ukikubali mfumo wake, ni halali. Unajua ninachosema? Lakini ni aina ya hoja inayofaa sana.

Ikiwa kuna tatizo katika hoja, na sina uhakika kama mjadala juu yake unaenda pande zote mbili, ikiwa kuna tatizo katika hoja, nadhani inaweza kuwa kitu kama hiki. Katika kuelezea hoja yake, niliweka hivi: wazo la kiumbe mkamilifu lazima lijumuishe wazo la kuwepo. Kwa hivyo ni wazo la kiumbe mkamilifu aliyepo lazima, ambalo ni wazo la kiumbe mkamilifu.

Sasa, unaona , hilo basi lazima likubaliwe, wazo hilo lazima likubaliwe kama wazo la kiumbe mkamilifu, kinyume na wazo la kiumbe mkamilifu ambaye hayupo. Lakini ni jambo moja kukubali wazo hilo, na kwa hivyo huwezi kufikiria kwa uthabiti kiumbe mkamilifu ambaye hayupo. Na ni jambo lingine kufikiria kama, kwa kweli, kuna uhusiano wowote kati ya mawazo kama hayo ya ukamilifu na ukweli.

Kwa maneno mengine, ungelazimika kutoa changamoto mfumo wa kimetafizikia. Nadhani huo ndio kiini chake. Nadhani kilichosababisha hili ni hoja ya Kant dhidi yake.

Je, hivyo ndivyo alivyosema? Ndiyo, Kant anachukua mstari tofauti, angalau mstari mkuu anaouchukua , ni dai lake kwamba kuwepo si kiarifu sahihi. Na tutakutana na hili tutakapofikia ukosoaji wa Kant wa sababu safi muhula ujao. Uwepo si kiarifu sahihi.

Hiyo ni kusema, kuwepo si sifa nyingine ambayo unaweza kuelezea Mungu. Sasa, ikiwa ndivyo ilivyo, basi kuongeza kuwepo si kuongeza ukamilifu mwingine. Kusema Mungu hayupo hakuondoi ukamilifu kutoka kwa wazo la ukamilifu.

Sasa, ikiwa Kant yuko sahihi katika hilo, basi una tatizo lingine. Basi una tatizo lingine. Je, kuwepo ni ukamilifu ? Sasa, watu wa zama za kati wote wangesema ndiyo.

Na wangesema ndiyo kwa sababu hii. Na labda naweza kusema vyema zaidi jinsi Kant anavyofikiria kuwepo baada ya mapinduzi ya kisayansi. Ulimwengu wa ukweli mtupu wa kimwili.

Unajua, mstari, je, naweza kuchukua kitu kilichokufa hivi? Ulimwengu wa chembechembe tupu, zisizo na kitu, za kimwili. Chembechembe. Sasa, kwa maana hiyo, kuwepo ni aina ya kitu kisicho na thamani.

Thamani isiyoegemea upande wowote. Sio ubora. Sio ubora ambao mtu anao.

Lakini kwa watu wa zama za kati, kuwa, kuwepo, kunaweza kuelezewa kwa maana ya umoja. Hilo hutoa utambulisho wa kitu. Hakuna kilichopo ambacho hakina utambulisho.

Kwa hivyo, lazima iwe na umoja. Umoja. Ukweli.

Hiyo ni kusema, lazima ijumuishe asili fulani inayoeleweka. Wema. Ndiyo, kwa sababu ikiwa inawakilisha asili inayoeleweka, iko mahali fulani katika uongozi wa kuwa.

Kwa maneno mengine, watu wa zama za kati wanazungumzia sifa zisizo na mipaka za viumbe vyote. Hakuna kitu kama kuwepo mtupu. Kwa nini basi Kant anaweza kumpinga Anselm? Kwa sababu ana mfumo tofauti wa kimetafizikia.

Dhana tofauti kuhusu asili ya uhai. Kwa hivyo tena, inarudi kwenye mfumo wa kimetafizikia. Unafuata? Naam, sikutarajia kuingia kwenye mjadala kuhusu hoja ya ontolojia, lakini ni nzuri.

Muhimu. Sawa. Anselm, basi, ni mwakilishi mzuri wa mawazo ya Kikristo katika utamaduni huu wa Kiplato.

Na nani mwingine tunaye? Tunaye Dionysius. Tunaye John, Scotus Eriugena. Tunaye Anselm.

Sawa, sasa ngoja niongeze wengine wawili. Avicenna. Na Avesebron.

Na kama Anselm ni mwakilishi mzuri wa Kikristo wa mila hii, Avesenna ni mwakilishi mzuri wa Kiislamu, na Avesebron ni mwakilishi mzuri wa Kiyahudi. Sawa. Avesenna, ndiyo, emanation, wapatanishi kati ya mmoja na wengi, wa milele na wa muda.

Ufufuo, mchakato muhimu na wa milele. Unasikika kama unajulikana? Mwislamu wa Kiplatoni mamboleo. Avesebron, ufufuo, huzungumza kuhusu Mungu kwa njia ya kukataa, kile ambacho Mungu si.

Njia ya fumbo ya kuungana na Mungu, inayopita mawazo. Kwa hivyo jambo hilo linafuata. Sasa, baadaye katika nyakati za enzi za kati, katika karne ya 13, tutakutana na Bonaventure.

Bonaventure. Sitasema zaidi kumhusu sasa isipokuwa matarajio haya kwamba baada ya ugunduzi mpya wa vitabu vya Aristotle vilivyopotea, wakati Aristotle alipowasilishwa kama falsafa bora zaidi kwa neno la mwisho, lakini akiwa na matatizo kwa mwamini Mungu, Bonaventure alimkataa kabisa Aristotle na kujaribu kurudi kwenye mwendelezo wa utamaduni wa Plato. Nasi tutaingia kwenye hadithi hiyo baada ya muda mfupi.

Sawa, kwa hivyo watu hawa wanawakilisha ushawishi wa Plato. Sasa, rahisi zaidi kushughulika nao na kwa ufupi zaidi, ushawishi wa Aristotle. Na hapa nataka kuwataja watu watatu, Boethius, Maimonides, na Averroes.

Boethius, Mkristo, Maimonides, Myahudi, Averroes, Mwislamu. Boethius alikufa mwaka wa 524. Huko nyuma, mdogo kidogo kuliko, lakini karibu na wakati wa Dionysius.

Anajulikana kuwa mtafsiri na mtoa maoni kuhusu Aristotle. Na kazi yake ambayo inajulikana zaidi na imenusurika zaidi, *The Consolation of Philosophy*, iliandikwa kwa bahati mbaya gerezani. *The Consolation of Philosophy* ni moja ambayo bado inapatikana katika tafsiri, bila shaka.

Lakini mchango muhimu zaidi wa Boethius, kihistoria, ni uundaji wake wa tatizo la ulimwengu. Akiuliza maswali muhimu yanayohusiana na nadharia ya maumbo. Nami nataka kushikilia hilo hadi tutakapofikia kipengele cha tano kwenye ajenda hii kwa watu wa zama za kati za mapema.

Sawa. Maimonides, mwandishi Myahudi, anajulikana zaidi kwa kazi yake, *Mwongozo kwa Waliochanganyikiwa*. Inasemekana kwamba anajaribu kumfanyia Aristotle kile ambacho Philo wa Alexandria alijaribu kumfanyia Plato kuhusiana na imani ya Kiyahudi.

Kumbuka kwamba Philo aliunda aina ya tafsiri ya Kiyahudi ya Uplatoni wa Kati. Na Aleksandria inajaribu kuunda tafsiri ya Kiyahudi ya falsafa ya Aristotle. Maimonides anafanya hivyo.

Lakini ni Averroes ambaye nataka kutoa maoni yake kwa uwazi zaidi. Averroes pia aliandika maoni kuhusu Aristotle. Na kwa kweli ilikuwa ni kwa sababu ya kupendezwa na Waislamu kwa Aristotle ndipo alipojulikana tena Magharibi, kwa kweli, kupitia maslahi ya wanafalsafa Waislamu nchini Uhispania.

Inatokea kwamba Maimonides na Averroes wote waliishi katika jiji la Cordova nchini Uhispania kwa wakati mmoja. Cha kufurahisha. Myahudi na Mwislamu.

Averroes aliendeleza mtazamo wake wa Aristotle, ukipenda, kwa ushawishi mdogo wa Kiplato. Kwa sababu alikuwa na uongozi wa wapatanishi. Msimamo wa

wapatanishi kati ya uhalisia safi, ambao ni Mungu, na uwezo safi, ambao ni jambo kuu.

Jambo kuu ni jambo la msingi bila umbo la kipengele chochote au aina ya kitu. Ili kati ya Mungu, ambaye ni uhalisia safi na jambo la msingi katika uongozi, una akili 100 za mpatanishi. Hilo kundi la viumbe bado linafanya kazi.

Huu ni aina ya mchakato wa utokaji wa roho. Na mtazamo wake ulikuwa kwamba roho ya mwanadamu, ndiyo, ni sehemu ya hili, lakini wakati wa kifo roho ya mwanadamu mmoja mmoja huunganishwa na roho yenye mantiki ya ulimwengu. Ili kwamba hakuna kutokufa kwa mtu mmoja mmoja.

Hakuna kutokufa kwa mtu binafsi. Sasa, ilikuwa kazi ya Averroes iliyomtambulisha Aristotle kwenye falsafa ya Kikristo katikati ya Enzi za Kati. Karne ya 11 na 12.

Na Averroes alitambua ukweli kwamba kuna migogoro kati ya Aristotle aliyoiiona na imani za kidini za Mwislamu. Uumbaji, badala ya uumbaji wa ex nihilo, ulimaanisha kwamba maada ni ya milele. Umilele wa maada pamoja na uwezo wake ambao unathibitishwa na Mungu katika kuumba.

Na, pili, kupotea kwa kutokufa kwa mtu binafsi. Sasa, ili kushughulikia mvutano huo, kile Averroes anafanya, na hii inatuingiza kwenye tatizo la imani na mantiki, kile Averroes anafanya ni kukuza dhana ya ukweli wenye pande mbili. Ukweli wa imani ni tofauti na ukweli wa mantiki.

Ukweli wa kitheolojia ni tofauti na ukweli wa kifalsafa. Sasa, jinsi alivyopatanisha haya, kama unaweza kuiita hivyo, ilikuwa kwamba imani, dini, huzungumza kwa njia ya mfano, kwa njia ya sitiari, kwa kutumia taswira ambazo mwamini asiye na elimu anaweza kuthamini na kujibu. Ni falsafa inayozungumza kwa usahihi.

Na kwa hivyo, katika mvutano kati ya hao wawili, anaonekana kupendelea njia ya kifalsafa ya kuisema. Njia ya kifalsafa ya kuisema ni tafsiri yake ya Aristotle. Na Aristotle, alikuwa ameshawishika, aliwakilisha kilele cha mafanikio ya kifalsafa milele.

Sasa, Averroes anauliza maswali kuhusu uhusiano kati ya imani na mantiki katika suala la uhusiano kati ya dini na falsafa fulani. Na, kwa sababu hiyo, tatizo la imani na mantiki, linaitwa, likawa mojawapo ya masuala makubwa wakati wa Enzi za Kati za baadaye. Kwa hivyo, ninachotaka kufanya, basi, ni kuchora baadhi ya njia mbadala zinazoonekana kujitokeza kuhusu tatizo la imani na mantiki katika kipindi hiki cha maandalizi, na kutarajia kile Aquinas atakachosema kujibu.

Kwanza, rudi kwa Mtakatifu Augustine. Rudi kwa Mtakatifu Augustine, na una desturi inayosema kwamba imani hutafuta uelewa. Au, kama Anselm anavyosema, credo ut intelligam, naamini ili niweze kuelewa.

Na hii inaonekana kuwa nafasi ya kuanzia kwa majadiliano ya enzi za kati. Nadhani Augustine alimaanisha nini, ni wazi kabisa kutokana na kile tulichofanya na Augustine. Yaani, ingawa imani ni hatua ya uelewa, kwa sababu mtu lazima angalau aelewe kile anachoamini kwa kipimo ili kukiamini, na aina fulani ya kesi ya busara inaweza kufanywa, imani ni hatua ya uelewa, lakini uelewa ni thawabu ya imani.

Kwa hivyo kwa Mkristo anayehusika katika shughuli za kimantiki za falsafa, theolojia, na Augustine haitofautishi hizo mbili, wala Anselm, kwa Mkristo anayehusika katika shughuli hizo, utafutaji wa uelewa wa kifalsafa na kitheolojia ni utafutaji unaochochewa na kuongozwa na imani. Hiyo ni kusema, kwa kile ambacho mtu tayari anaamini. Na kama tulivyoona katika kisa cha Anselm, haswa, inaweza kuwa shughuli inayofaa kuwa ya kitawa, ya sifa kwa Mungu, kwa sababu ya kutafakari juu ya Mungu na uumbaji wake, ingawa inamaanisha kuingia katika ugumu wa metafizikia.

Kwa hivyo, imani hutafuta uelewa. Kwa maneno mengine, Augustine na Anselm wanaona falsafa si kama uelewa usioegemea upande wowote, si kama shughuli isiyoegemea upande wowote, isiyoegemea upande wowote kidini, bali kama shughuli ya kidini inayoendelea, si kuanzia mwanzo, bali kuanzia na kile mtu anachoamini na kutoka kwa mtazamo huo, akichunguza kwa undani zaidi matokeo ya kile kinachoaminiwa. Sasa hao ni Augustine na Anselm.

Sasa unaona, Averroes alipendekeza kwamba kuna mvutano kati ya hao wawili na akauonyesha katika usomaji wake wa Aristotle. Wazo hilo la mvutano kati ya hao wawili lilichukuliwa na mwandishi Mkristo katika karne ya 12, Seeger wa Brabant, ambaye anawakilisha kile kilichokuja kujulikana kama Averroism ya Kilatini. Kilatini kwa sababu aliandika kwa Kilatini badala ya Kiarabu, lakini kimsingi pia Kilatini kwa sababu alikuwa katika Ukristo wa Magharibi.

Uaverroism wa Kilatini. Mafundisho ya ukweli wa pande mbili yaliingizwa katika mawazo ya Kikristo. Mafundisho ya ukweli wa pande mbili yaliingizwa katika mawazo ya Kikristo na Seeger wa Brabant, ambaye alisema kwamba dini na falsafa zinahusu aina tofauti za ukweli.

Njia za kidini za kuzungumza ni za ubunifu na za kuigiza badala ya kuwa za kimantiki kabisa. Kuna maoni fulani kwamba Seeger huenda alikubali kwamba yeye na Averroes walimtafsiri vibaya Aristotle, na hakukuwa na mgongano, lakini angalau Averroism hii ya Kilatini imetujia kama msingi wa marejeleo. Sasa ukweli ni kwamba ilikuwa ni kujibu Averroism hii ya Kilatini ya Seeger wa Brabant, na dhoruba iliyomzunguka Aristotle iliyotafsiriwa na Averroes, ambayo ilimfanya Bonaventure kukataa wazo lote la Aristotle ya Kikristo, ilimfanya Bonaventure arudi kwa Augustine na Anselm, na kwa mapokeo ya Plato ya miaka ya awali.

Unaona, moja ya msisitizo unaoupata katika Augustine na Anselm, kama tulivyoona mara iliyopita, ni kwamba nembo huangazia akili. Na Bonaventure alisema, bila nuru ya nembo, isingewezekana kwa Aristotle kujua ukweli. Bila nuru ya nembo, isingewezekana.

Na Aristotle na Averroes na Seeger wa Brabant hawakuwa na dhana kama hiyo ya mwangaza wa kimungu katika akili ya mwanadamu. Hilo liliachwa nje. Na hivyo Bonaventure alimwacha Aristotle.

Sasa, kumbuka kwamba moja ya matatizo na Aristotle, kulingana na Averroes, ilikuwa tatizo la kutokufa kwa mtu binafsi. Tatizo la kutokufa kwa mtu binafsi. Lakini hilo sio tatizo pekee.

Pia kuna tatizo, kwa mujibu wa nadharia ya ulimwengu, kuhusu kwa nini Mungu hangeweza kuwa chanzo chenye ufanisi na kuumba. Mungu wa Aristotle alikuwa chanzo cha mwisho tu. Kwa nini isiwe hivyo? Kwa sababu Mungu wa Aristotle anafikiria tu mawazo yake mwenyewe.

Aristotle hakuona kwamba maumbo ni mawazo ya kawaida katika akili ya Mungu. Kama Aristotle angeona platonic ya platonic, platonic ya kati, neoplatonic mpya, platonic ya Kikristo, kama Aristotle angeona fundisho la platonic la kioo kwamba maumbo ni mifano katika akili ya Mungu, angejua kwamba Mungu hakuwa akifikiria tu kwa mawazo yake mwenyewe, bali alikuwa akifikiria kuhusu mifano, na katika kufikiria kuhusu mifano, angeweza kutoa akili yake kwa viumbe maalum vinavyowakilisha mifano hiyo. Ongeza hapo uzingatio huu zaidi.

Ni nini kinachomfanya mtu kuwa mtu binafsi? Mtu binafsi. Naam, ni kunyimwa umbo. Hiyo ndiyo ilikuwa desturi ya Neoplatonic iliyokuwa ikisema hivyo.

Lakini sivyo, anasema Bonaventure, naye huenda zaidi ya mapokeo ya Kiplatoniki. Kinachomfanya mtu binafsi kuwa mtu binafsi ni kwamba kuna umbo la si tu la spishi, bali pia sifa zote zinazoweza ambazo mtu binafsi atazikuza. Na hivyo Mungu, kwa kujua aina za spishi na sifa zote zinazoweza, anaweza kufikiria mchanganyiko maalum wa sifa zinazomtambulisha mtu binafsi.

Mungu angeweza kuwajua watu binafsi. Na kwa kuwajua watu binafsi, Mungu angeweza kutenda kama chanzo cha kutosha na kumuumba mtu binafsi. Na hivyo Bonaventure anaanzisha fundisho la ubinafsi ambalo linawezesha kuzungumzia Mungu akiwaumba watu binafsi na kutokufa kwa mtu binafsi.

Vipi kuhusu kutokufa kwa mtu binafsi? Naam, Plato ametufundisha kwamba kuna mwili na kuna roho ndani ya mtu binafsi. Sawa. Lakini ni nini kinachounda mwili na roho hii ndani ya mtu binafsi? Naam, kinachowaunganisha ni msingi wa kawaida wa nyenzo ambao hauegemei upande wowote wa kimwili na wa kimantiki.

Kile ulichonacho pamoja na jambo hilo la kawaida ni umbo la sifa zote za mwili ambazo mtu binafsi anazo, na umbo la nafsi yenye mantiki ambayo mtu binafsi anayo. Na kwa hivyo, kwa sababu una jambo na umbo, jambo na umbo, wakati sasa sisi ni mmoja, inawezekana kwa jambo na nafsi yenye mantiki kuishi kifo, na kutokufa kwa mtu binafsi kunawezekana. Kwa hivyo Bonaventure alijibu, unaona, kwa kuendeleza utamaduni wa Plato zaidi kwa njia zinazoweza kusema kwamba Mungu anawajua watu binafsi, Mungu huumba watu binafsi, na kutokufa kwa mtu binafsi kunawezekana.

Sasa, tutaona kwamba Aquinas hakubaliani na Averroes, hakubaliani na Bonaventure, anataka kuruka na Aristotle, lakini ili kufanya hivyo lazima abadilishe Aristotle. Unaona ? Na hivyo njia nyingine inaendelea. Hadithi inazidi kuwa nzito.